

CONSIDERATIO XVII.

De Immutabilitate DEI.

Deus Immutabilis. 1. in natura & perfectione. 2. in gloria & beatitudine. 3. in decretis & voluntate.

P. 1. *DEUS immutabilis in natura & perfectione.* Quid hoc in mundo cernimus, quam perpetuas rerum omnium vicissitudines, aliam identidem caeli, aliam atque aliam terræ faciem. Serenitatem excipit tempestas, diem nox, æstati succedit hyems, fœcunditati sterilitas, bello pax, morbis sanitas, regna in egra internis externisque motibus fœde lacerantur, deque unius in alterius transeunt potestatem. In ipso usque adeo homine quid stabile, quid inconcussum? Nul- lum mare tot agitur fluctibus, quot ipse perturbationibus, timoribus, curis, passionibus jactatur; ut merito Jobus c. 14. de eo pronunciat: *Nunquam in eodem statu permanet.* & Ecclesiastes. C. 2. *Vidi in omnibus vanitatem, & nihil permanere sub sole.* Sic omnia quæ extra Deum sunt (utpote incerta, vana, fluxa, peritura) quoad naturam, locum, statum, ceterasque qualitates muta-
tioni

rioni subjecta sunt. Solus ipse est, apud quem
 non est transmutatio, nec vicissitudinis obum-
 bratio. Jacob. 1. quique de se cum veritate di-
 cere possit: *Ego Dominus, & non mutor.*
 Malach. 3. *Ego sum qui sum.* Exod. 3. putum
 scilicet: simplex, totum, unicum, æternum,
 atque deo immutabile esse. Cum e contrario
 omnis essentia, quæ Deus non est nec pura,
 nec simplex, nec æterna sit; ut proin defectus
 & mutationis expers esse non possit, utpote
 ex contrariis composita, & cum tempore
 transiens. Ipse quod est, semper fuit; quod
 fuit, semper, est; quod fuit, & est, semper
 erit; nunquam alius a se, nunquam alius in se,
 semper sibi constans, semper idem in omni-
 bus tam in sua essentia, quam in Divinis per-
 fectionibus citra mutationem vel minimam
 Divinitatis. Unde Apost. ad Hebr. 1. *Tu au-
 tem idem ipse es.* Mira equidem & magna
 operatur Divina ejus omnipotentia in celo &
 in terra, semperque operabitur: quin tamen
 tam varia & semper operando, minus nunc
 possit, quam potuerit ab initio, semperque
 poterit. Sapientia ejus infinita altissimis rerum
 contemplationibus semper defixa fuit, cog-
 noscendo, quidquid est cognoscibile; nec
 solum se extendendo ad omnia, quæ extra
 De.

Deum sunt; sed & ad intima arcana essentia
 & perfectionum Divinarum; quin tamen no-
 vam cognitionem acquisiverit, aut præhabi-
 tam unquam amiserit; eadem claritate, eadem-
 que facilitate nunc omnia cognoscens, qua
 cognovit ab æterno, & vice versa Providen-
 tia pariter Divina, licet invigilet & prospiciat
 omnibus & singulis, idque ab ævo in ævum,
 a generatione in generationem; tantum tamen
 abest, ut aut temporis diuturnitate, aut re-
 rum multitudine fatigata tædium aliquando
 conceperit aut concipiat; ut potius summa
 cum delectatione & accuratione, ad vilissima
 usque adeo & minutissima animalcula vigilan-
 tiam suam, curamque extendat, semper ea-
 dem, sibi que præsentissima; neque enim (ut
 in humanis) fingere nobis Deum oportet,
 quem cura premant, quem capiat fastidium,
 quique laborem aliquem in operando sentiat
 (quæ fragilitates radices quædam sunt huma-
 nae mutabilitatis) cum in Deo nec occupatio
 laborem, nec occupationis diuturnitas defa-
 tigationem, molestiam, aut fastidium gene-
 ret: sed sicut immotus omnia movet, & im-
 mutabilis omnia mutat, ita pariter sine inquie-
 te omnia agit, ac sine onere omnia portat. Nec
 minor in ceteris perfectionibus Divinis con-
 stan-

stantia. Quid enim? An incomparabilis illa Dei pulchritudo consenuit unquam, aut velhilum de pristino flore ac vigore amisit? An iustitia suspendi, aut constringi se unquam passa est, ne perseverantibus in malo commerita decerneret supplicia, justosque ad premia aeterna vocaret? Non patitur se licet infinita illa essentia, sive in se, sive in infinitis suis perfectionibus, vel minimam circumscriptionem, aut diminutionem: cum Deus esse desineret, si mutari in eo quidquam posset, sive accipiendo, quod non habet, sive amittendo quod habet. Ut proinde nec per accessum quidquam in Deo augeri, nec per defectum minui possit. O Deus meus! quantus quamque inestimabilis est thesaurus Divinitatis tuae, constans illa atque omnis expert vicissitudinis perfectio tua! Quocumque Divinos oculos tuos extra te conjicis, vides mutari omnia, & in motu esse continuo, te semper uno eodemque permanente: haud aliter, ac circa globum terraqueum perpetuo volvuntur, ac revolvuntur caelorum orbis, ipso in suo centro sine motu semper subsistente. O quanta me inter & te differentia! Tu centrum es in te ipso perpetuo quiescens, & in quo omnia quiescunt; ego extra centrum,

& in-

& instat mobilis perpetui semper in agitatione, quærens requiem, & nusquam inveniens, nisi in te demum quiescam; qui unicum centrum es omnis naturæ ratione præditæ. Ah quando tandem felix illa dies illucescet; cum a terrenis avulsus, plene quiescam in te! Non satiabitur nec quiescet ante cor meum, ceu acus magnetica semper in motu; donec inveniatur & respiciatur te, tibi que summo bono inhæreat, & adhæreat. Quæret extra te, quod non inveniatur, nisi in te: emendicare volet solatia a rebus creatis, sed quid referet nisi vanitatem & dolorem? &c.

P. 2. *In gloria & beatitudine.* Qualem in vita hac mortali assequimur aut assequi possumus felicitatem, nisi fragilem, inconstantem, ac mortalem? Quam multi apicem felicitatis attingisse sibi videbantur, quorum finis fuit interitus? Omnis felicitas ac beatitudo nostra quid nisi pila est, quæ huc, illucque jactatur; aut bulla, quæ vento fluitans, ac resstantis fortunæ circumfertur, donec demum concidat, ac in se ipsa emoriatur? At quam longe alia Dei felicitas, cui sua stat, stabitque beatitudo inconcussa in omnem æternitatem. Non annulos ille habere potest gloriæ suæ ac felicitatis; non hostes, qui

nocere possit; non invidos, a quibus sibi metuat; cum præsidia omnia suæ felicitatis in se uno habeat, omnesque hostes ipsa sua gloria opprimat. Haber ille in semetipso fontem perennem propriæ felicitatis, uti sol veluti fontem luminis indeficientem; quin ab alio eam mutuare, aut expectare debeat: cum enim se ipsa sibi negare non possit, suamque sibi perpetuo manifestet, ac velut in speculo tersissimo exhibeat gloriam, majestatem, pulchritudinem, potentiam, excellentiam, omnesque & infinitas perfectiones; ita, ut in se, suaque essentia videat omnis boni, pulchri, amabilis, ac delectabilis plenitudinem, quin ab ea vel momento animum revocare possit; inde gaudium summum, inde inexplicabiles delicias, inde infinitam delectationem, sui que perfectissimum amorem profluere necesse est: cumque tam abundantem, ut præter se, aut nihil amore suo dignum, aut saltem nullo dignum inveniat amore, nisi unice propter se; cum quidquid boni nomen meretur, ac naturam habet, a primo bono profuat, atque in ipsum tanquam authorem redundet. Tantum ergo abest, ut hic fons felicitatis unquam deficiat, aut deficere possit; ut potius hic unicus sit, ex quo

haurire debeant omnes, omnemque beatitudinem deficere necesse sit, si prima, universalis, & unica felicitas ac beatitudo deficiat; cum enim Deus a se, in se, per se, & ex se beatus sit, & insuper sit primigenia, atque archetypa beatitudo omnium; ita ut ab ipso, & per ipsum solum, velut causam primam omnium bonorum beati sint, quicumque beati sunt, manifestum sit, omnem omnium beatitudinem, in radice sublatam, & funditus extirpatam esse, si ipse beatus esse desineret. Et quomodo mi Deus! infinita beatitudo, gloria ac magnificentia tua unquam deficere posset in tempore, quæ tota non defecit æternitate? Nonne quod mutationi & defectui subjectum est, intra sæcula infinita aliquando saltem defecisset? Ut proinde ipsa tua æternitas tuam in omni beatitudine stabiliat immutabilitatem, tua pariter immutabilitas æternitatem; uti igitur addere aut demere ne ipse quidem potes æternitati tuæ, ita nec tuæ beatitudini ac felicitati; cum enim te ipsum semper & eodem modo, quo per totam hæctenus æternitatem comprehendas, æternumque comprehensurus sis; quin aliquid tui, tuarumque perfectionum te latere unquam potuerit, ac deinceps possit;

om-

omnino necessarium ac consequens est, tuam pariter beatitudinem, in hac clarissima tui cognitione consistentem, nunquam alterari, mutari, aut deficere posse. Ah mi Deus! ex hac ipsa æterna, & immutabili felicitate tua nonne quandam jam anticipationem habemus perpetuæ, & immarcessibilis illius beatitudinis, quam præparasti diligentibus te? O quanta felicitas immutabiliter, & sine fine gaudere omni eo, quod te ipsum beatissimum, felicissimumque reddit! si in puris creaturis, quæ sicut umbra pertranseunt, tantum oblectationis invenio, ut non solum ægre ab iis avelli me sinam; sed & velut amens & fascinat, eas confectus, si non inveniam in te, cum mihi revelabitur gloria tua, teque coram facie ad faciem contemplantur? Vel spes gustandi aliquando dulcedinem tuam in ipso fonte, nonne omne amarum in dulce, omnem incerorem in gaudium, omne rædium in alacritatem convertere deberet? O quam vere Apostolus ad Rom. 8. *Non sunt condigne passionis hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. &c.*

P. 3. *In decretis & voluntate.* Quam in Deo, Divinisque ejus perfectionibus intuemur, & admiramur immobilem constantiam,

ita ut licet semper intra & extra se agat, nunquam tamen moveatur, aut fatigetur; licet omnia innovet & alteret, ipse tamen nec alteretur nec innovetur; eandem profus in Divinissima ejus voluntate, sanctissimisque decretis admirari necesse est. Quantumvis enim diversa sint ea, quæ in secreto sapientia suæ consilio ordinat ac decernit, quantumvis etiam sive loco, sive tempore discreta sint, ut alia sint præterita, alia præsentia, alia futura; licet etiam sanctissima ejus voluntas hominem jam amet innocentem & justum, eundem mox oderit reum & peccatorem; illi jam decernat pœnas & supplicia, alias eum absolvat & salvet; tantum tamen abest, ut hac ratione quidquam in Deo mutetur; ut e contrario una eademque simplicissima, & individua Dei volitio sit, qua vult, & non vult, amat, & odit; idem simplicissimum pariter decretum, quo præmia decernit aut pœnas, hæc, illave ordinat pro rebus temporumque diversa conditione: haud secus, ac uno, simplicissimoque intuitu absentia æque ac præsentia, præterita non minus, quam futura, mala & bona, & ad unum omnia, quantumcunque diversa intuetur ac cognoscit. Ut proia prius

Ada-

Adamum in statu innocentiae amando, ac
 dein in statu peccati odio habendo nec men-
 tem unquam mutavit, nec propensionem ac
 voluntatem; quod unico voluntatis suae actu
 ab aeterno in aeternum & eum oderit in cir-
 cumstantiis peccati, & amatit semper &
 amabit in circumstantiis innocentiae, aut
 poenitentiae. O quam longe alia omnia in
 Deo sunt, quam in miseris mortalibus, quo-
 rum intellectus per succedentes sibi & ob-
 scuras cognitiones in notitiam rerum paula-
 tim, & quasi per gradus ascendit, volun-
 tas vero prius ab objectis moveri debet, de-
 in in iis, quae libera sunt, dubia, anceps,
 ac veluti suspensa haeret, donec tandem pro-
 rerum temporumque diversitate in diversa
 diversimode rapiatur; cum in Deo contra
 nec cognitio volitionem, nec una cognitio,
 & volitio alteram antecedit vel sequatur:
 eo quod unica in Deo sit cognitio, qua om-
 nia cognoscit; unica pariter volitio, qua om-
 nia vult; unica similiter voluntas inclinatio
 aut affectio, qua quidquid cognoscit, aut
 vult, amat aut averfatur; insuper voluntas
 Divina etsi liberrima sit, semper tamen &
 ab aeterno ad unum determinata sit; quo li-
 bera eius electio nunquam inceperit, nun-
 quam

quam interrupta sit, nunquam desierit, ac desinere vel interrumpi æque parum in Deo potuerit, ac sui ipsius amor, quo se ab æterno amavit, aut odium peccati, quod ab æterno detestatus fuit. Felicissima sane Dei mei conditio! qua fit, ut consiliorum ac decretorum suorum nunquam ipsum pœnitere possit; aut retractare cogatur, quæ aliquando statuit: cum enim semper infallibili scientia præsciverit, quid decernere ipsum deceret, quid iustitia, quid misericordia postularet; nec velle etiam potuerit, quam quod convenientissimum, quod optimum, quod rectissimum est, suamque authoritatem ac majestatem tueretur; qui rædere eum posset illorum, quæ sapientissimo consilio decrevit, & ad normam perfectissimam omnis æquitatis dimensus est? Sed eheu! quantam mihi doloris ac pœnitentiæ materiam præbet mutabilis nimium voluntas mea! Quam multa improvido consilio statuo, quorum deinceps vel sola memoria horrorem ac pudorem injicit! Quoties in diversa me abripiunt passionēs & inclinationes prævæ; ut, quod ante volui, nolim, quod nolui, postmodum velim claudicans in utramque partem, & nunc Baal, nunc te
Do-

Dominum sequens! Quoties aeternis rationibus convictus, propono, relictis tandem vanitatibus, adhærere tibi summo bono, semitamque ingredi iustitiæ; sed vix, pedem figo, statimque retraho, rediens ad pristinas vanitates, quas deserere parabam! Ah quid nisi inconstantia symbolum miser homo, nunquam sibi similis; ad momentum bonus, & paulo post in malum conversus, ante horam Apostolus, & post horam proditor! Ah sana Domine inconstantiam lubricæ, & nunquam stabilis voluntatis meæ: corrobora me in bono, & Spiritu principali confirma me, Ps. 50. Ut nec adversis deprimi, nec prosperis elevari me sinam, nec quavis ratione a semita iustitiæ deflectam. &c.

CONSIDERATIO XVIII.

De Pulchritudine DEI.

Hæc 1. perfecta. 2. illimitata. 3. infinita.

P. 1. *Hæc perfecta.* Habet hoc pulchritudo præ aliis bonis naturalibus, quod sola sui specie, tenociniis, ac illecebris fascinet oculos, incantet & rapiat animum, ac